

Het college van Gedeputeerde Staten
In de provincie Drenthe,
t.a.v. de afdeling EOM/C

Onderwerp: Suggestie tot bescherming van Vervenerswoning met smederij aan het
Zuiderdiep 38 te Valthermond

Geacht College,

Aan het Zuiderdiep 38 te Valthermond staat een vrijwel volledig originele vervenerswoning, met daarnaast de voormalige Stoomsmederij Klok. Woning en smederij zijn in 1990, in het kader van het Monumenten Inventarisatie Project, geïnventariseerd. Echter het complex is niet geselecteerd, niet als van Rijkswege beschermd monument, en ook niet als Provinciaal Monument. Naar het oordeel van de Bond Heemschut is dit ten onrechte. In het M.I.P. rapport staat als bijzonderheid vermeld, dat de inrichting van de smederij is verdwenen. Dit is niet juist, integendeel vrijwel de gehele inrichting, met uitzondering van de vuurplaats, is nog aanwezig en intact. De oorspronkelijke stoommachine is weliswaar vervangen door een electromotor, doch deze is geplaatst in de oorspronkelijke aanbouw voor de stoommachine en illustreert daarmee ook nog eens extra de historische en technische ontwikkeling van het smederijbedrijf. De woning/winkel is in 2007 door de familie Van Kuik van de familie Klok gekocht in 2011 de smederij, eveneens van de familie Klok. De woning winkel verkeert in een perfecte staat van onderhoud. De smederij verkeert in een matige conditie en is dringend aan onderhoud toe. De familie Van Kuik heeft gevoel voor ons Cultureel erfgoed en gaat daarom niet over tot sloop en nieuwbouw van een moderne garage maar tracht het gehele complex te bewaren en zoekt naar een herbestemming, mede ten dienste van het algemeen belang. Een reële mogelijkheid ligt in exploitatie van de smederij door de Stichting Cultuurhistorische Waarden in de Veenkoloniën. Dit in samenhang met de exploitatie van een gedeelte van het rijksmonument Zuiderdiep 22. Dit laatste pand is in 2005 aangewezen door de minister en thans in eigendom van het Drents Landschap. De Bond Heemschut heeft de minister gesuggereerd het complex Rijksbescherming te geven. De minister heeft deze suggestie niet over genomen omdat er een stop ligt op aanwijzing, behoudens zeer uitzonderlijke gevallen. Zuiderdiep 38 voldoet niet aan de criteria, die de minister hiervoor hanteert. Daar het complex als uniek mag worden beschouwd en in samenhang met Zuiderdiep 22 een bijzonder gave illustratie vormt van de verveningsgeschiedenis van de Drentse Monden, suggereren wij u het aan te wijzen als Provinciaal Monument.

De beschrijving van het complex luidt als volgt:

Gegevens object:

Naam: smederij Klok
Functie: vervenerswoning met smederij
Straat: Zuiderdiep
Huisnummer: 38
Postcode: 7876AB
Plaats: Valthermond
Gemeente: Borger-Odoorn
Bouwdatum: circa 1915
kadastrale gegevens: Gem. Odoorn, sectie M348 en M349

korte beschrijving van interieur en exterieur

winkel/woning met bijgebouwde stoomsmederij.

Het exterieur van de woning is nog geheel in originele staat, met dien verstande, dat de voorgevel opnieuw is ingevoegd. Ook het interieur is nog vrijwel geheel intact, inclusief de winkelinrichting. De woning is in goede staat van onderhoud.

De bijbehorende smederij is eveneens in vrijwel originele staat. Het interieur is, in tegenstelling tot wat de MIP kaart aangeeft, nog aanwezig, met uitzondering van de vuurplaats. De staat van onderhoud is matig.

toelichting suggestie

Woning en smederij zijn karakteristiek voor de verveningsgeschiedenis van het Drentse Mondengebied. Bovendien is het complex uniek in de nog aanwezige relatie woning - bedrijfsgebouw en in zijn gaafheid.

Doordat de Drentse Veenkoloniën heel lang ondergewaardeerd zijn, zelfs door de bewoners, verdwijnen de karakteristieke complexen in hoog tempo. Mede op grond daarvan is enige jaren geleden Zuiderdiep 22 beschermd, mon.nr. 527745. Door de aanwezigheid van de smederij is dit complex in feite nog meer uniek. In samenhang met elkaar krijgen de panden extra betekenis.

Namens de Bond Heemschut
Provinciale Commissie Drenthe,

Enz.

Bijlagen: 5 foto's en een kranteartikel.